

750
300204

**РАЗНАСТАЙНАСЦЬ
МОЎ І КУЛЬТУР
У КАНТЭКСТЕ
ГЛАБАЛІЗАЦЫІ**

**DIVERSITY
OF LANGUAGES
AND CULTURES
IN THE CONTEXT
OF GLOBALIZATION**

1

УДК [81+008](043.2)

ББК 81+71

Р 17

Рэдакцыйная калегія

Ніна Квасавец (рэдактар англамоўных тэкстаў);

Міхась Кеньна (выдавецкі рэдактар), кандыдат філалагічных навук;

Адам Мольдзіс, доктар філалагічных навук;

Валерый Познякоў (навуковы рэдактар), доктар філасофскіх навук;

Вячаслаў Рагойша, доктар філалагічных навук;

Алег Трусаў, кандыдат гістарычных навук;

Васіль Якавенка (галоўны рэдактар), публіцыст

Аргкамітэт сімпозіума выказвае падзяку за арганізацыйную падтрымку праекта:

Міністэрству замежных спраў Рэспублікі Беларусь,

Міністэрству адукацыі Рэспублікі Беларусь,

Міністэрству інфармацыі Рэспублікі Беларусь,

Інстытуту мовазнаўства імя Якуба Коласа НАН Беларусі,

Беларускаму фонду падтрымкі дэмакратычных рэформ імя Льва Сапегі,

Нацыянальнай камісіі па справах ЮНЕСКА,

Грамадскаму прэс-цэнтру Дома прэсы.

ЗМЕСТ

Ахоўная грамата нашай культуры	5
Усеагульная дэкларацыя ЮНЕСКА аб культурнай разнастайнасці (неафіцыйны пераклад)	7
<i>Хвалюючы форум</i>	
Вітальнае слова старшыні Саюза беларускіх пісьменнікаў Вольгі Іпагавай	14

РАЗНАСТАЙНАСЦЬ МОЎ, НАЦЫЯНАЛЬНЫХ КУЛЬТУР І ЁСКОЙЛІВАЕ РАЗВІЦЦЁ ЦЫВІЛІЗАЦЫІ

<i>Koïchiro Matsuura, Director-General of the United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO)</i>	
On the occasion of the International Symposium on «Diversity of Cultures and Languages in the context of Globalization»	16
<i>Кайцiра Матуура, Генеральны дырэктар ЮНЕСКА</i>	
З нагоды адкрыцця Міжнароднага сiмпазіума «Разнастайнасць моў і культур у кантэксце глабалізацыі»	19
<i>Аляксандр Вайтовіч (Мiнск, Беларусь)</i>	
Духоўныя багацці народаў і ёстойлівы поступ цывілізацыі	23
<i>Уладзімір Конан (Мiнск, Беларусь)</i>	
Беларуская альтэрнатыва: глабалізацыя і нацыянальнае адраджэнне	29
<i>Живоин Ракочевич (Белград, Югославия)</i>	
Некоторые проявления глобализма как идеологии глобализации в политике и культуре	38
<i>Васіль Якавенка (Мiнск, Беларусь)</i>	
Экспрэс у няведамае, або Ці не падкароціць глабалізм век цывілізацыі?	47
<i>Чедо Цветановски (Скопье, Македония)</i>	
Новый гуманизм: общиннизация или профсоюзозация?	52

<i>Уладзімір Кароткі (Мінск, Беларусь)</i>	
Глабалізацыя ў духоўнай культуры ўсходніх славян: вытокі і вынікі	66
<i>Александр Чумаков (Москва, Россия)</i>	
Судьба демократии в глобальном мире	71
<i>Илья Левяш (Минск, Беларусь)</i>	
Язык глобализации: культурно-цивилизационные аспекты (резюме доклада)	78
<i>Uldis Bērziņš (Riga, Latvia)</i>	
A NEW Millennium Beginning — a (delayed) Spring of Languages?	87
<i>Вадим Салеев (Минск, Беларусь)</i>	
Культура и цивилизация в контексте глобализации	91
<i>Геральд Асвяцінскі (Віцебск, Беларусь)</i>	
Перспектыва на XXI стагоддзе	95
<i>Эрнест Ялугін (Мінск, Беларусь)</i>	
Гэты дзіўны дэман нацыяналізма	101

НАЦЫЯНАЛЬНЫЯ КУЛЬТУРЫ Ў ДЫЯЛОГУ ЦЫВІЛІЗАЦЫІ

<i>Сергей Макара (Банска-Быстрица, Словакия)</i>	
Лавина глобализации поглощает мир...	104
<i>Мікалай Крукоўскі (Мінск, Беларусь)</i>	
Суверэнітэт, глабалізацыя і міжкультурны дыялог	110
<i>Валерый Пазнякоў (Мінск, Беларусь)</i>	
Этнанацыянальная культура: праблема самабытнасці	121
<i>Ольга Ипатова (Минск, Беларусь)</i>	
Некоторые особенности национального характера сквозь призму белорусской литературы	129
<i>Витаутас Пяткявичус (Вильнюс, Литва)</i>	
Родной язык и принудительная глобализация	133
<i>Ион Бодруг (Кишинев, Молдова)</i>	
Роль государства в оптимизации межэтнических отношений (на материалах Республики Молдова)	137
<i>Уладзімір Скараходаў (Мінск, Беларусь)</i>	
Працэсы глабалізацыі і яе вынікі для культуры	142
<i>Terry Carlbom (Stockholm, Sveden)</i>	
Modernity	147

<i>Рыма Кавалёва (Мінск, Беларусь)</i>	
Гендэрны аспект беларускіх прыказак	150
<i>Аляксей Рагуля (Мінск, Беларусь), Вольга Цяцёркіна (Мінск, Беларусь)</i>	
Значэнне семантычнага кампаненту ў вывучэнні харэаграфіі	156
<i>Анатоль Літвіноўч (Мінск, Беларусь)</i>	
Традыцыйная народная і прафесійная культура як сродак выхавання нацыянальнай самасвядомасці	160
<i>Arnold Mikhnevich (Minsk, Belarus)</i>	
National Semiological Programme as a Premise of a Dialogue of Cultures	164

РОЛЯ МОВЫ Ў РАЗВІЦЦІ КУЛЬТУРЫ, АДКАЦЫІ І ЗАХАВАННІ ІДЭНТЫЧНАСЦІ НАРОДАЎ

<i>Вячаслаў Рагойша (Мінск, Беларусь)</i>	
Мова — маціца, апора нацыянальнай культуры і незалежнасці	167
<i>Roland Marti (Saarbrücken, Germany)</i>	
Don't Leave Your Language Alone! The Importance of Language in the Development and the Preservation of National Identity for Slavonic Peoples	176
<i>Вераніка Курцова (Мінск, Беларусь)</i>	
Беларуская мова: сацыяльна-лінгвальныя шанцы на жыццёвасць	191
<i>Наталя Кісялёва (Банска-Быстрыца, Славакія)</i>	
Глобалізацыя — пагроза для існавання мовы?	201
<i>Генадзь Праневіч (Брэст, Беларусь)</i>	
Мова, культура і адметнасць нацыі	205
<i>Ina Druviete (Riga, Latvia)</i>	
Protection of the State Language and Integration of the Society in Latvia: Challenges for the 21st Century	212
<i>Нада Винавер (Белград, Югославія)</i>	
Політыка школьнага образования и глобализация Знание иностранных языков как условие сохранения культур малых народов	218
<i>Аляксандр Лукашанец (Мінск, Беларусь)</i>	
Перспективы развіцця і карыстання беларускай мовай	223
<i>Lyudmila Dzitsevich (Minsk, Belarus)</i>	
Language Education and Time	229

<i>Siarhei Kruchkou (Minsk, Belarus)</i>	
The Technology of Belarusianness in Belarus	234
<i>Alena Anisim (Minsk, Belarus)</i>	
Technology of Belarusianness in Belarus	237
<i>Зінаіда Дзудзюк (Брэст, Беларусь)</i>	
Прыхаваная асіміляцыя	240
<i>Деян Айдачич (Белград, Югославия)</i>	
Между латиницей и кириллицей	
Тезисы доклада	243
<i>Aidaivi Dejan</i>	
Between the latin and cyrillic alphabets	
Heads of the presentation	244
<i>Лук'янюк Юлія (Мінск, Беларусь)</i>	
З гісторыі фарміравання беларускай філасофскай	
тэрміналогіі	245
<i>Jean-Pierre Jeanthém (Paris, France)</i>	
Minsk pupils' parents and a linguistic market	251
<i>Рыгор Піўтарак (Кіеў, Украіна)</i>	
Да пытання пра другую дзяржаўную мову	
ў сучасных грамадска-палітычных	
умовах Украіны	261

РОЛЯ ДЗЯРЖАВЫ І ГРАМАДСТВА ў ЗАХАВАННІ НАЦЫЯНАЛЬНЫХ КУЛЬТУР

<i>Леанід Яўменаў (Мінск, Беларусь)</i>	
Глабалізацыя і права на культуру	267
<i>Валентинас Свянтицкас (Вільнюс, Литва)</i>	
Спасителем мира станет культура	274
<i>Леанід Гуляка (Мінск, Беларусь)</i>	
Роля дзяржавы і грамадства ў захаванні	
нацыянальных культур	277
<i>Анатоль Фядосік (Мінск, Беларусь)</i>	
Традыцыйная народная паэтычная спадчына і адносіны	
да яе ў XIX–XX стст.	282
<i>Анатоль Астапенка (Мінск, Беларусь)</i>	
Нацыянальная дзяржава:	
гістарычная неабходнасць ці прыхамаць	
асобных людзей?	287

<i>Аляксей Саламонаў (Мінск, Беларусь), Алена Ларыёнава (Горкі, Беларусь)</i>	
Навошта ж жыве чалавек?	292
<i>Aleh Trusau (Minsk, Belarus)</i>	
Legislative Aspect of the Belarusian Language Development At the Time of Globalization	300
<i>Любоў Уладыкоўская-Канаплянік (Мінск, Беларусь)</i>	
Культура — справа Дзяржаўная	306
<i>Малд Казватс (Таллінн, Эстонія)</i>	
Роль государства и общества в сохранении национальных культур	310
<i>Эркин Эрназаров (Ташкент, Узбекистан)</i>	
Гармонизация межнациональных отношений и развитие многонациональной культуры	314
<i>Сурэн Залян (Ерэван, Армения)</i>	
Моўная палітыка ў Арменіі { <i>ԴճՅՏԻՏՅ ԺԱԿԼԱԺԱ</i> }	319
<i>Suren Zolyan (Yerevan, Armenia)</i>	
The language policy in Armenia (Heads of the presentation)	321
<i>Игорь Котляров (Минск, Беларусь)</i>	
Законодательное обеспечение решения основных проблем белорусской культуры и языка	323

ВЫСНОВЫ І РЭКАМЕНДАЦЫІ Міжнароднага сімпозіума «Разнастайнасць моў і культур у кантэксце глабалізацыі» Мінск, 9–10 ліпеня 2002 г.	331

CONCLUSIONS AND SUGGESTIONS of the international symposium participants «diversity of Languages and cultures in the context of globalization» Minsk, 9–10 July 2002	334

ВОДГУКІ НА СІМПОЗІУМ	
Ліпеньскі сімпозіум і ягонае месца ў часе	338
О симпозиуме в Минске и как ему дальше существовать	341
Белорусские заметки по поводу	345

КОРАТКА ПРА АЎТАРАЎ	351